

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Noskové a soudců JUDr. Pavla Hornáka a JUDr. Zoji Dvořákové ve věci žalobce: **Ing. J. P.**, nar. xxx bytem xxx, zast. JUDr. Vladimírem Dvořáčkem, advokátem, se sídlem Sokolovská 32/22, Praha 8, proti žalovanému: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, jednajícím prostřednictvím **Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových**, se sídlem Rašínovo nábř. 390/42, Praha 2, o **zadostiučinění za nemajetkovou újmu**, k odvolání žalobce a žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 27. března 2017, č.j. 43 C 94/2016-260,

t a k t o:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **s e** v odvoláním napadeném zamítavém výroku V. v rozsahu částky 152.000,- Kč s příslušenstvím **m ě n í** tak, že se žalovanému ukládá povinnost zaplatit žalobci do patnácti dnů od právní moci rozsudku ještě částku 152.000,- Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 28.4.2016 do zaplacení, jinak **s e** rozsudek v tomto výroku i v rozsahu všech ostatních napadených výroků o věci samé **p o t v r z u j e**.
- II. Žalovaný **j e p o v i n e n** zaplatit žalobci na nákladech řízení před soudy obou stupňů částku 77.077,62 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta JUDr. Vladimíra Dvořáčka.

Odůvodnění

Napadeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci částku 66.588,70 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 66.588,70 Kč od 28.4.2016 do zaplacení a úrok z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 184.750,20 Kč od 28.4.2016 do 18.7.2016 (výrok I.), dále mu uložil povinnost zaplatit žalobci částku 171.000,- Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 171.000,- Kč od 28.4.2016 do zaplacení a úrok z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 57.000,- Kč od 28.4.2016 do 18.7.2016 (výrok II.), ohledně částky ve výši 66.322,10 Kč s příslušenstvím, částky 2.331.566,- Kč s příslušenstvím a částky 3.572.000,-Kč s příslušenstvím žalobu zamítl (výroky III., IV. a V.), a konečně žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 24.684,- Kč (výrok VI.).

Rozhodl tak o žalobě, kterou se žalobce domáhá náhrady majetkové újmy představující vynaložené náklady na svou obhajobu a ztrátu na výdělku, a dále zadostiučnění za nemajetkovou újmu, které vznikly v souvislosti s trestním řízením vedeným proti němu. Vzal za prokázáno, že usnesením Policie ČR, Obvodního ředitelství Praha II., SKPV, odboru hospodářské kriminality, č.j. ORII-5827/TČ-2011-001291, ze dne 5.3.2012 bylo zahájeno trestní stíhání žalobce pro trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele dle ust. § 158 odst. 1 písm. a) tr. zákona v jednočinném souběhu s trestným činem porušování povinnosti při správě cizího majetku dle ust. § 255 odst. 1 tr. zákona a dále pro zločin zneužití pravomoci úřední osoby dle ust. § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a), f) tr. zákoníku účinného v době od 1.1.2010 do 31.11.2011 v jednočinném souběhu s přečinem porušení povinnosti při správě cizího majetku dle ust. § 220 odst. 1, 2 písm. b) tr. zákoníku. Předmětné usnesení bylo žalobci doručeno dne 6.3.2012. Žalobce zmocnil advokátku JUDr. Lenku Vislockou, aby jej v dotyčné trestní věci obhajovala. Proti dotyčnému usnesení ze dne 5.3.2012 žalobce podal stížnost, která byla usnesením Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 2 ze dne 26.4.2012, čj. 2 Zt 65/2012-71, zamítnuta jako nedůvodná. Soud I. stupně podrobně zrekapituloval celý průběh dotyčného trestního řízení (s výčtem všech v řízení provedených procesních úkonů), kdy (mimo jiné) dne 31.1.2013 byla vyhotovena a doručena Obvodnímu soudu pro Prahu 2 obžaloba, poté byla věc předložena k rozhodnutí o příslušnosti Vrchnímu soudu v Praze, který rozhodl, že k projednání a rozhodnutí je příslušný Městský soud v Praze. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 25.10.2013 č.j. 43T 9/2013-1815 bylo rozhodnuto podle § 187 odst. 1 tr. řádu z důvodů uvedených v § 186 písm. f) tr. řádu za užití § 188 odst. 1 písm. e) tr. řádu, že se trestní věc obv. Ing. J. P., M. V. vedená u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 43T 9/2013 vrací státnímu zástupci k došetření, toto usnesení bylo zrušeno usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 7.1.2014 č.j. 12 To 96/2013-1827, který soud I. stupně uložil, aby ve věci znovu jednal a rozhodl. Následně proběhlo hlavní líčení. Rozsudkem ze dne 12.1.2015 byl žalobce obžaloby zproštěn podle § 226 písm. a) tr. řádu. Městské státní zastupitelství proti rozsudku podalo odvolání, odvolací Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 14.5.2015 podle § 259 odst. 3 tr. řádu znovu rozhodl tak, že se žalobce podle § 226 písm. b) tr. řádu zprošťuje obžaloby. Rozsudek Vrchního soudu v Praze nabyl právní moci dne 14.5.2015. Následně dne 10.9.2015 obhájkyň žalobce vystavila daňový doklad - fakturu č. 4015 s vyúčtováním obhajoby na celkovou částku 176.011,- Kč včetně DPH, kterou žalobce uhradil. Obhájkyň sama uvedla, že kauza žalobce byla velmi složitá a bylo nutné shromáždit řadu listinných důkazů, byli osloveni znalci pro vypracování znaleckých posudků, k tomu bylo třeba shromáždit podklady a tyto před odesláním konzultovat se žalobcem. Porady se žalobcem byly činěny před každým procesním úkonem. Česká znalecká, a.s. vystavila fakturu - daňový doklad č. 1412/096 ze dne 16.12.2014 na

celkovou částku 54.450,- Kč v souvislosti se zpracováním znaleckého posudku č. 4 690-12-2014, dále fakturu – daňový doklad č. 2012/112 ze dne 31.7.2012 na celkovou částku 60.000,- Kč v souvislosti se zpracováním znaleckého posudku č. 4 184-12-201 a fakturu – daňový doklad č. 1312/154 ze dne 3.12.2013 na celkovou částku 24.200,- Kč v souvislosti s konzultacemi nad postupem a výsledky obsaženými ve zpracovaném znaleckém posudku č. 4 184-12-2012.

Dále soud I. stupně zjistil, že žalobce byl zvolen členem xxx xxx xxx xxx xxx dne xxx xxx xxx. Žalobci byla v souvislosti s výkonem funkce xxx stanovena s účinností od 1.1.2012 měsíční odměna 61.357,- Kč. Dopisem ze dne 7.3.2012 žalobce rezignoval na funkci xxx xxx xxx xxx z důvodu, že Policie ČR žalobci sdělila obvinění ze spáchání trestného činu. Žalobce dopisem ze dne 4.2.2013 adresovaným starostce xxx xxx xxx ve věci xxx xxx xxx xxx xxx a doručeným xxx xxx xxx xxx dne xxx rezignoval na xxx xxx xxx xxx xxx. Dále soud I. stupně vyšel z písemného vyjádření a z výpovědi manželky žalobce a z výpovědi dalších svědků – kolegů žalobce (J.Č., J.K., Ing. Arch.V.V., A.U.), kteří popisovali dopady vedení trestního stíhání do jeho pracovního a rodinného života. Rovněž zjistil, že průběh trestního řízení byl medializován s tím, že sdělovací prostředky informovaly o průběhu trestního řízení vedeného proti žalobci.

Žalobce žádostí ze dne 27.10.2015 u žalovaného uplatnil dotyčný nárok na náhradu majetkové újmy v podobě nákladů vynaložených na obhajobu ve výši 317.661,- Kč, nárok na náhradu majetkové újmy vzniklé ztrátou na příjmech ve výši 2.331.566,- Kč a nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 1.140.000,- Kč (eventuálně 3.800.000,- Kč), žalovaný ve stanovisku ze dne 14.7.2016 konstatoval, že v daném případě došlo k vydání nezákonného rozhodnutí, kterým bylo usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 5.3.2012, za nezákonný postup orgánů činných v trestním řízení se žalobci omluvil a přiznal mu náhradu škody spočívající ve vynaložených nákladech právního zastoupení ve výši 176.011,- Kč včetně DPH, neuznal výši odměny obhájkyne za úkony - sepsání stížnosti do usnesení ze dne 9.3.2012, za účast u výsledku Ing. V. ze dne 2.4.2012, za sepsání vyjádření ze dne 13.8.2013 a za účast u jednání Vrchního soudu ze dne 14.5.2015. Úkony spočívající v účasti u výsledku Ing. P. ze dne 12.3.2012 a porady s klientem v termínech 14.3.2012, 20.8.2012, 1.11.2012, 6.12.2012, 11.2.2013, 24.4.2013, 29.4.2013, 6.5.2013, 18.11.2013, 21.1.2014, 11.3.2014, 1.4.2014, 7.4.2014 a 12.11.2014 žalovaný neuznal zcela, a to z toho důvodu, že listina o účasti u výsledku Ing. P. ze dne 12.3.2012 nebyla ve spisu vůbec dohledána a v případě uvedených porad tyto nelze shledat jako účelně vynaložený náklad. Žalovaným byla dále žalobci přiznána náhrada nákladů za znalecký posudek od Ing. Sedláčka ve výši 3.000,- Kč a za znalecký posudek od společnosti Česká znalecká, a.s. z roku 2012 ve výši 60.000,- Kč. Náhrada za znalecký posudek České znalecké, a.s. z roku 2013 přiznána nebyla, jelikož se jednalo o konzultaci nad zpracovaným znaleckým posudkem. Znalecký posudek České znalecké a.s. z roku 2014 se dle žalovaného věnoval totožné problematice jako znalecký posudek z roku 2012 a navíc posuzoval metodiky výpočtů a závěrů znaleckého posudku znalkyně přibrané Policií ČR. Soudu (v dotyčné trestní věci) byl tento posudek předložen 6 dní před jednáním, při němž byl žalobce obžaloby zproštěn, a byl pouze přečten jako listinný důkaz. Žalovaný dále žalobci přiznal zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu ve výši 57.000,- Kč.

Po právní stránce soud I. stupně odkázal na úpravu § 1, § 3, § 5, § 14 odst. 1, § 15 a § 30 a 31 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), v platném znění (dále jen „OdpŠk“). Ohledně splnění podmínek pro náhradu škody a nemajetkové újmy vyšel

z toho, že mezi účastníky byla (s ohledem na výsledek trestního řízení) nesporná existence nezákonného rozhodnutí, na základě kterého bylo posléze vůči žalobci vedeno trestní řízení u Městského soudu v Praze pod sp.zn. 43 T 9/2013, a to usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 5.3.2012. Za dané situace (a též s přihlédnutím k částečnému zpětvzetí žaloby v důsledku plnění ze strany žalovaného) se soud zabýval tím, zda žalobci vznikla v příčinné souvislosti s nezákonným rozhodnutím tvrzená majetková a nemajetková újma i v rozsahu nad rámec plnění poskytnutého žalovaným.

Ohledně požadavku na náhradu škody představující žalobcem vynaložené náklady obhajoby byly mezi účastníky sporné pouze náklady u následujících úkonů právní služby. Soud I. stupně se ztotožnil se žalovaným, že za úkony označené jako sepsání stížnosti do usnesení ze dne 9.3.2012 a sepsání vyjádření ze dne 13.8.2013 náleží odměna podle § 11 odst. 2 písm. d) odst. 3 advokátního tarifu ve výši poloviny sazby. V případě úkonů spočívajících v účasti obhájkyň žalobce u výsledku Ing. V. dne 2.4.2012 a u jednání Vrchního soudu ze dne 14.5.2015 soud I. stupně z obsahu spisu Městského soudu v Praze sp.zn 43 T 9/2013 dovodil, že obhájkyň žalobce výsledkem Ing. V. opustila v 16.50 hod, přičemž za tento úkon jí náležela odměna za 2 úkony právní služby, jednání u Vrchního soudu v Praze dne 14.5.2015 trvalo od 9.00 hod. do 10.20 hod., za což náleží odměna za jeden úkon právní služby. Z obsahu trestního spisu dále nevyplývá provedení úkonu právní pomoci - výsledkem žalobce dne 12.3.2012, ač byl obhájkyň účtován. Ve vztahu k posouzení účelnosti porad s klientem soud I. stupně vycházel z průběhu trestního řízení a též z vyjádření žalobce (ze dne 13.2.2017) ohledně specifikace témat jednotlivých porad. S ohledem na neexistenci listiny prokazující výsledkem žalobce dne 12.3.2012 neshledal účelně vynaloženým náklad na poradou konanou dne 14.3.2012, dále též náklad na konání porad ve dnech 20.8.2012 a 1.11.2012, neboť zpracování znaleckého posudku bylo zadáno již v červnu 2012 a posudek byl zpracován již 26.7.2012, přičemž dne 15.8.2012 se uskutečnila poradá obhájkyň se žalobcem, kterou žalovaný uznal a nahradil. Oproti tomu shledal účelně vynaloženým nákladem konání porady dne 6.12.2012, která navazovala na prostudování trestního spisu žalobcem. Naopak náklady na poradou dne 11.2.2013 nelze považovat za účelně vynaložené, neboť znalecký posudek Ing. Sedláčka byl zpracován dne 10.12.2012 a tentýž den se uskutečnila i poradá, která byla žalovaným též uznána a nahrazena. Dále soud I. stupně shledal účelně vynaloženými náklady na poradou konanou dne 24.4.2013, neboť této poradě předcházelo podání obžaloby na žalobce. Náklady na porady konané ve dnech 29.4.2013 a 6.5.2013 soud účelnými neshledal, neboť v tomto období se nekonaly v rámci trestního řízení žádné procesní úkony. Usnesení Městského soudu v Praze, na něž žalobce poukazuje ve vztahu k poradě konané dne 18.11.2013, bylo jeho obhájkyň doručeno až dne 25.11.2013, tudíž ani tento náklad nebyl soudem I. stupně shledán účelným, stejně jako poradá konaná dne 21.1.2014, neboť usnesení Vrchního soudu v Praze (na které žalobce poukazuje) bylo jeho obhájkyň doručeno až dne 11.2.2014. Poradá konaná dne 11.3.2014 za účelem přípravy na hlavní líčení byla shledána jako účelná. Vzhledem k tomu, že k zadání zpracování znaleckého posudku Českou znaleckou a.s. došlo až v prosinci 2014, soud I. stupně neshledal účelně vynaloženým náklad na poradou (k němu) konanou dne 1.4.2014. S ohledem na konání porady dne 11.3.2014 nebyla účelnou shledána poradá konaná i dne 7.4.2014. Jako účelně vynaloženými shledal soud I. stupně náklady na poradou konanou dne 12.11.2014, při níž došlo k projednání dodatku znaleckého posudku Ing. Klapuchové. Z výše uvedeného tudíž vyplývá opodstatněnost konání čtyř porad (ve dnech 6.12.2012, 24.4.2013, 11.3.2014 a 12.11.2014), za něž přísluší odměna. Dále soud I. stupně shledal účelně vynaloženým náklad na zpracování znaleckého posudku Českou znaleckou a.s. z roku 2014, který byl zjevně zadán v reakci na dodatek znaleckého posudku zpracovaného Ing. Klapuchovou. Vyúčtované konzultace ke znaleckému posudku České znalecké a.s. soud I. stupně jako účelně vynaložený náklad neshledal.

S ohledem na takto výše uvedené soud I. stupně shledal požadavek na náhradu nákladů obhajoby (nad rámec plnění poskytnutého žalovaným) opodstatněným co do částky 12.138,70 Kč představující odměnu obhájkyňe včetně DPH za 4 shora uvedené porady se žalobcem a dále co do částky 54.450,- Kč vynaložené na znalecký posudek č. 4 690-12-2014 zpracovaný Českou znaleckou a.s., tedy celkem 66.588,70 Kč. Ve zbytku tohoto nároku potom žalobu zamítl (výroky I. a III.).

Požadavek na náhradu ušlého zisku (ztráty na výdělku) vyčísleného žalobcem ve výši 2.331.566,- Kč soud I. stupně neshledal opodstatněným, neboť z provedeného dokazování vyplývá, že to byl žalobce, kdo rezignoval na funkci xxx a k zániku funkce tudíž nedošlo v přímé příčinné souvislosti s nezákonným rozhodnutím – usnesením o zahájení trestního stíhání. Relevantní nejsou ani pohnutky, jež žalobce k rezignaci vedly. Dále soud I. stupně poukázal též na to, že i při neexistenci nezákonného rozhodnutí mohl být žalobce z předmětné funkce kdykoliv odvolán (zákonná úprava to umožňovala) a navíc poukázal na ust. § 52 ve spojení s § 87 odst. 2 zákona č. 131/2000 Sb., podle nichž je odměna za výkon funkce xxx xxx xxx xxx, resp. xxx xxx xxx, konstituována jako odměna za dlouhodobé uvolnění z pracovního poměru nebo jiné výdělečné činnosti, takže se předpokládá, že po zániku funkce dojde k pokračování pracovního poměru nebo výdělečné činnosti. Z takto nastíněných důvodů soud I. stupně takto požadovaný nárok zamítl (výrok IV.).

Dále se soud I. stupně zabýval otázkou vzniku nemajetkové újmy. Z provedených důkazů (zejména z prohlášení manželky, z listinných důkazů a z výpovědi dalších svědků) má soud za prokázáno, že předmětným trestním řízením došlo k výraznému zásahu do osobní, rodinné a pracovní sféry žalobce. Trestní stíhání zasáhlo jednak samotného žalobce a mělo konkrétní dopady do jeho rodinného a pracovního života. Žalobce byl v době před zahájením trestního stíhání aktivním a plným elánem jak v osobním tak i v pracovním životě, po zahájení trestního stíhání se uzavřel do sebe, trestní stíhání nesl těžce, což vedlo ke změně jeho chování a mělo dopad i do jeho rodinného a pracovního života. V důsledku vedení trestního stíhání žalobce rezignoval na funkci xxx a i xxx xxx. Soud I. stupně dovodil, že za zásahy do osobní sféry žalobce způsobené medializací případu stát neodpovídá, současně k tomu doplnil, že ve většině předložených článků z médií šlo toliko o informování o průběhu trestního stíhání s tím, že některé sdělovací prostředky informovaly též o stanovisku žalobce, případně zveřejnily rozhovor s ním.

Soud I. stupně dále zvažoval, zda je žalovaným poskytnuté konstatování porušení práva žalobce, omluva a poskytnuté peněžité zadostiučinění ve výši 57.000,- Kč (představující částku 1.500,- Kč za každý měsíc trestního stíhání) dostačující. Dospěl k závěru, že za situace, kdy zásah do osobní, rodinné a pracovní sféry žalobce trval 38 měsíců, žalobce byl ohrožen trestem odnětí svobody na 3 léta až 10 let, náleží žalobci vyšší peněžité zadostiučinění. Soud pro porovnání předeštlé případy jiných poškozených, jež jsou mu známy z jeho úřední činnosti s tím, že v těchto případech bylo poskytnuto zadostiučinění ve výši celkem 4.880.000,- Kč (šlo o následky trvající celkem 18 let), případně ve výši 2.500,- Kč a 4.000,- Kč za každý měsíc nezákonného trestního stíhání. Soud nepřisvědčil žalobci, že posouzení jeho věci je do výše zadostiučinění srovnatelná s případem bývalého xxx xxx Mgr. P.L., který byl v důsledku vedeného (nezákonného) trestního stíhání zbaven funkce a propuštěn ze služebního poměru, neboť dle mínění soudu I. stupně dotýčný poškozený působil ve funkci xxx xxx Policie ČR, zatímco žalobce působil jako xxx, byť s relativně významným počtem obyvatel. Na základě předně vyložených úvah shledal přiměřeným a odpovídajícím zadostiučiněním za vzniklou nemajetkovou újmu částku 6.000,- Kč za každý měsíc nezákonného trestního stíhání. Shrnul, že je nepochybné, že trestní stíhání mělo zásadní vliv na osobní, rodinnou a pracovní respektive politickou sféru žalobce, který

byl do té doby značně aktivní ve veřejném životě, na základě vedeného trestního stíhání byl na žalobce vyvíjen nátlak, aby rezignoval na veškeré volené funkce. Z provedeného dokazování vyplývá, že žalobce rezignoval v návaznosti na tento nátlak. K ukončení politického života žalobce došlo nepochybně v souvislosti s nezákonným trestním stíháním, přičemž dle mínění soud I. stupně je návrat zpět značně ztížen. Žalobce se po dobu trestního stíhání uzavřel do sebe, méně komunikoval a byl podrážděný, jeho stíhání mělo též vliv na zhoršení zdravotního stavu žalobce a především jeho manželky, stíháním byly negativně zasaženy i jeho děti. Soud I. stupně při zohlednění délky trvání předmětného zásahu jako odpovídající finanční zadostiučinění považuje částku 228.000,- Kč, tudíž po odečtení toho, co žalovaný plnil (57.000,- Kč), žalobci přiznal částku 171.000,- Kč včetně požadovaného úroku z prodlení. Ve zbývajících částech tohoto nároku žalobu zamítl (výroky II. a V.).

Výrok o nákladech řízení odůvodnil ust. § 142 odst. 2 a 3 o.s.ř. a převážným úspěchem žalobce ve vztahu k požadované škodě představující náklady obhajoby, zatímco ve vztahu k požadované škodě představující jeho ušlý zisk byl zcela neúspěšný a ve vztahu k požadovanému zadostiučinění za nemajetkovou újmu byl úspěšný co do částky 228.000,- Kč. Soud proto žalobci přiznal plnou náhradu nákladů řízení, neboť výše přiměřeného zadostiučinění závisela na úvaze soudu. Výši odměny advokáta určil podle § 9 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 3.100,- Kč za úkon právní služby s tím, že v řízení šlo celkem o 6 úkonů právní služby, k tomu přiznal i odpovídající náhradu hotových výdajů a DPH.

Rozsudek, a to jen jeho vyhovující výroky o věci samé (výroky I. a II.) a výrok o nákladech řízení (výrok VI.) napadl včasným odvoláním žalovaný, který setrval na svém náhledu o nedůvodnosti přiznání výrokem I. přisouzených částek na nákladech obhajoby z důvodu jejich neúčelnosti. Ve vztahu k výroku II. týkajícímu se odškodnění za nemajetkovou újmu má žalovaný za to, že nemůže nést odpovědnost za tvrzené poškození politické kariéry žalobce za situace, kdy představitelé politické strany, jíž byl žalobce členem, činili na žalobce nátlak, aniž by respektovali ústavní zásadu presumpce neviny. Žalovaný tudíž postrádá příčinnou souvislost mezi trestním stíháním a poškozením politické kariéry žalobce. Poukázal též na skutečnost, že i prosté zveřejnění informace, že žadatel o přidělení obecního bytu si přihlásil trvalý pobyt do bytu žalobce coby radního odpovědného za majetek, mohlo samo o sobě (i bez trestního stíhání) přivodit pro politickou kariéru žalobce negativní důsledky. Odvolatel připomněl, že medializace případu proběhla především ze strany organizace Transparency International, která podala trestní oznámení, nikoliv ze strany žalovaného. K medializaci přispěl i sám žalobce, kdy z některých článků dle mínění žalovaného vyznívá pozitivní obraz žalobce, který, ač nebyl pravomocně odsouzen, ze své funkce odstoupil. Ve vztahu k nákladovému výroku žalovaný namítl, že byl ve sporu v převažující míře úspěšný, proto bylo namíste rozhodnout, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Proto navrhl, aby odvolací soud odvoláním napadené výroky zrušil a v tomto rozsahu věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení, případně aby je změnil tak, že žalobu v plném rozsahu zamítne.

Žalobce, který napadl zamítavé výroky o věci samé (výrok III. pouze co do částky 51.126,80 Kč a výroky IV. a V. zcela) a výrok o nákladech řízení (výrok VI.), své odvolání založil především na přesvědčení, že jeho žaloba byla podána po právu a zcela důvodně. Ohledně nároku na náhradu škody spočívající v účelně vynaložených nákladech na obhajobu žalobce nesouhlasil s nepřiznáním nákladů na uskutečnění porad a nákladu za konzultaci nad postupem a výsledky obsaženými ve vypracovaném znaleckém posudku. Setrval na tom, že jde o náklady účelně vynaložené. Ohledně nároku na úhradu majetkové újmy spočívající ve ztrátě na výdělku poukázal zejména na to, že na funkci xxx a xxx xxx rezignoval v důsledku zahájení trestního stíhání – tedy jeho rezignace byla jednoznačně vynucena

trestním stíháním. Pokud by žalobce sám nerezignoval, byl by k tomu donucen nebo by byl odvolán. Z uvedených důvodů nesouhlasí se závěrem soudu I. stupně, že předmětný nárok není oprávněný. Skutečnost, že žalobce tvrdošíjně nesetrvával ve funkci až do svého odvolání, které by nepochybně nastalo, neznamená vyloučení příčinné souvislosti, nýbrž je projevem politické kultury, která by neměla být žalobci v neprospěch. Kauzální vztah mezi usnesením o zahájení trestního stíhání a zánikem funkce xxx formou rezignace na tuto funkci je evidentní jak z časové souvislosti, tak ze všech úkonů spojených s rezignací i s vyjádřením pro média. Příčinou zániku funkce bylo zahájení trestního stíhání, v důsledku čehož se snížily příjmy žalobce. Ohledně požadavku na zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu soud I. stupně podle odvolatele správně zjistil *skutečný* stav věci, avšak nedostatečně vyjádřil intenzitu zásahu do uvedených životních sfér žalobce. Poukázal přitom na to, že i dle slyšených svědků jde o trvalé zásahy do osobnostních sfér žalobce, a to zejména pokud jde o možný návrat do politického života. Za nesprávný žalobce považuje závěr soudu I. stupně, že za zásah do osobnostní sféry žalobce medializací případu nemůže být činěn odpovědným stát. Za zveřejnění jakékoliv kauzy sice nelze činit stát odpovědným, ale pokud orgán státu vede trestní stíhání, dostává celá věc i z mediálního pohledu jiný rozměr. I zde totiž platí zásada presumpce neviny, v případě politicky činných osob však z hlediska dehonestace osob ve veřejném životě dle mínění žalobce platí zásada zcela opačná. Pakliže se orgán státu rozhodne zahájit trestní stíhání, nepochybně odpovídá za důsledky, které jsou s tím spojeny. Podle žalobce není podstatné, zda stát zavinil medializaci případu. K medializaci došlo a po dobu více než tři let bylo s žalobcem mediálně nakládáno jako se zločincem. Medializace trestní věci je okolností, která umocňuje intenzitu újmy. Stát je dle mínění odvolatele odpovědný za to, že trestní stíhání proti žalobci bylo vedeno. Trestní stíhání bylo iniciováno Transparency International – Česká republika o.p.s., nelze přehlížet i možnost záměru poškodit určitou osobu. Absence odpovědnosti státem podporovaných struktur v sobě podle mínění žalobce skrývá nebezpečí, za které je ve svém důsledku odpovědný stát. Proto jedině stát je ve vztahu k nespravedlivě a nezákonně obviněnému odpovědným subjektem. Dále žalobce zdůraznil, že byl osobou veřejně činnou, bezúhonnou, trestní stíhání bylo vedeno pro trestné činy spáchané údajně při výkonu funkce s trestní sazbou 5 až 12 let a trvalo 38 měsíců, poukázal též na konkrétní dopady trestního stíhání do pracovní sféry představující definitivní ztrátu uplatnění ve veřejném a politickém životě, zhoršení příjmové situace, zásah do rodinných vztahů, následky na zdraví nejen jeho, ale i jeho manželky, medializaci věci, absenci veřejné omluvy a poskytnutí naprosto neadekvátní částky v rámci dobrovolného plnění žalovaným. Z uvedených důvodů má žalobce za to, že výše přiznaného zadostiučinění je nepřiměřená a neadekvátní. Ohledně nákladů řízení žalobce namítl, že mu byla přiznána pouze náhrada nákladů řízení za nemajetkovou újmu, nikoliv náhrada i u ostatních nároků, ohledně nichž měl v podstatné části úspěch. Soud I. stupně též nezohlednil zavinění v případě zpětvzetí části žaloby pro plnění žalovaného po podání žaloby. Z uvedených důvodů navrhl, aby odvolací soud odvoláním napadené výroky rozsudku změnil tak, že žalobě vyhově i ve zbývajícím požadovaném rozsahu a žalobci přizná náklady řízení.

Žalobce ve vyjádření k odvolání žalovaného zopakoval svoji výše uvedenou argumenataci s tím, že vyjádřil nesouhlas s odvolacími námitkami uplatněnými žalovaným v jeho odvolání.

Odvolací soud z podnětu obou odvolání přezkoumal napadený rozsudek i řízení předcházející jeho vyhlášení podle § 212 a § 212a o.s.ř. a dospěl k následujícím závěrům.

Skutkové okolnosti ohledně samotného průběhu a výsledku dotyčného trestního řízení jsou mezi účastníky nesporné a zůstaly stranou odvolacího přezkumu. Soud I. stupně správně vycházel z toho, že právo na náhradu škody způsobené usnesením o zahájení trestního stíhání

lze uplatnit zpravidla v případech, kdy toto rozhodnutí nebylo zrušeno, ale trestní stíhání příslušné osoby bylo zastaveno nebo tato osoba byla zproštěna obžaloby; smyslu právní úpravy odpovědnosti státu za škodu totiž odpovídá, aby každá újma způsobená nesprávným či nezákonným zásahem státu proti občanovi (fyzické osobě) byla odčiněna. Při takovém výsledku trestního stíhání je totiž třeba vycházet z toho, že obviněná osoba trestný čin nespáchala, a že tedy proti ní nemělo být vzneseno obvinění. Neposuzuje se přitom správnost postupu orgánů činných v trestním řízení při zahájení trestního stíhání, rozhodující je výsledek trestního stíhání. Uvedené právo nemá pouze ten, kdo si obvinění sám zavinil, a ten, kdo byl obžaloby zproštěn nebo proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný, nebo že mu byla udělena milost anebo že byl trestný čin amnestován.

Pokud se jedná o jednotlivé nároky, odvolací soud se ztotožňuje se závěrem soudu I. stupně, že žalobci nárok na úhradu majetkové újmy za ztrátu na výdělku nesvědčí, neboť k zániku funkce xxx a xxx xxx nedošlo v přímé – kauzální příčinné souvislosti se zahájením trestního stíhání, ale v důsledku rezignace žalobce. Podmínka příčinné souvislosti je přitom obligatorním předpokladem pro existenci odpovědnosti státu za škodu. Navíc nelze odhlédnout od skutečnosti, že žalobci nic nebránilo (tím spíše trestní stíhání) v tom, aby se i po rezignaci pracovně uplatnil. V této části tedy soud I. stupně rozhodl správně.

Ohledně náhrady majetkové škody spočívající v úhradě nákladů vynaložených na obhajobu zůstaly v rámci odvolacího přezkumu předmětem sporu pouze porady obhájce se žalobcem (dne 14.3.2012, 20.8.2012, 1.11.2012, 11.2.2013, 29.4.2013, 6.5.2013, 18.11.2013, 21.1.2014, 1.4.2014 a 7.4.2014) a úhrada nákladů za znalecké posudky a za konzultace obhájce nad postupem a výsledky obsaženými ve zpracovaném znaleckém posudku ze dne 3.12.2013. Žalobce v odvolání vytýká soudu I. stupně především nesprávný závěr ohledně účelnosti takto vynaložených nákladů, žalovaný v odvolání naopak dovozuje neúčelnost těchto nákladů. Ohledně nákladů vynaložených na znalecké posudky (v rozsahu přiznaných částek) odvolací soud námitku žalovaného, založenou na obecném tvrzení, že jde o náklad neúčelný, neshledal opodstatněnou, neboť účelností těchto nákladů se soud I. stupně dostatečně zabýval v odůvodnění rozsudku a odvolací soud na tyto závěry, s nimiž se ztotožňuje, pro stručnost odkazuje. Obdobně ohledně účelnosti porad lze odkázat na odůvodnění napadeného rozsudku. Soud I. stupně se u každého z úkonů (porad i znaleckých posudků) zabýval jeho účelností v rámci průběhu trestního řízení, účelnost či neúčelnost u každého z nich přesvědčivě a logicky odůvodnil. Účelnost porad obhájce s klientem v rámci trestního řízení je nutno posuzovat vždy ve vztahu k průběhu toho konkrétního trestního řízení – tedy se zřetelem zejména ke konkrétním procesním úkonům v rámci trestního řízení. Tudíž posoudil-li soud I. stupně jako účelnou vždy alespoň jednu poradou v mezidobí mezi jednotlivými procesními úkony orgánů činných v trestním řízení v dotčeném řízení, pak tomuto posouzení není v zásadě co vytknout. Z vyjádření obhájkyne vyplývá, že bylo třeba porady konat z důvodu potřeby shromáždění materiálů, obhájkyne ovšem sama připustila, že část těchto porad se konala i z důvodu špatného psychického stavu žalobce. Odvolací soud proto neshledal důvodnými odvolací námitky, že soud I. stupně účelnost konaných porad obhájkyne se žalobcem vyhodnotil nesprávně. Odvolací soud se taktéž ztotožňuje se závěrem soudu I. stupně ohledně neúčelnosti nákladu vynaloženého za konzultaci obhájkyne ke znaleckému posudku České znalecké a.s., neboť splňoval-li zpracovaný posudek veškeré náležitosti, které podle zákona má obsahovat, pak jakési konzultace obhájce nad rámec toho, co je v posudku uvedeno, již nelze považovat za účelně vynaložený náklad v rámci obhajoby žalobce. Z uvedených důvodů i v této části odvolací soud považuje rozhodnutí soudu I. stupně za správné.

V části ohledně požadavku na úhradu zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu odvolací soud shledal odvolání žalobce částečně důvodným, odvolání žalovaného nikoliv. Věc přitom posoudil následovně.

Každé trestní řízení představuje významný zásah do soukromého a osobního života trestně stíhaného a negativně se dotýká jeho cti a dobré pověsti, takový zásah je o to intenzivnější, prokáže-li se následně, že se skutek, z něhož byl jednotlivce obviněn a obžalován, nestal, příp. nebyl trestným činem (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 10.3.2011, sp. zn. IV. ÚS 3193/10). Ohledně vzniku nemajetkové újmy u žalobce odvolací soud shodně se soudem I. stupně uzavírá, že žalovaný sám v průběhu řízení uznal, že k zásahu došlo, tím, že přistoupil k finančnímu odškodnění. Podle § 31a odst. 2 OdpŠk se zadostiučinění poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Soud je tedy povinen vzít na základě zjištěného skutkového stavu v úvahu konkrétní okolnosti případu a zvážit, zda v daném případě postačuje konstatování porušení práva či je třeba náhradu nemajetkové újmy poskytnout v penězích a v jaké výši. Dále je třeba s odkazem na úpravu OdpŠk vycházet z ustálené judikatury (nálezy sp. zn. IV. ÚS 428/05, IV. ÚS 642/05, II. ÚS 590/08), z níž vyplývá, že každé zahájení trestního stíhání negativně ovlivňuje osobní život stíhaného, a to bez ohledu na výsledek trestního stíhání, což dvojnásob platí u těch, jež skončí způsobem, který potvrdí nevinu stíhané osoby. Samotné zahájení trestního stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, přičemž trestní stíhání je způsobilé vyvolat vznik nemateriální újmy především tehdy, jedná-li se o obvinění „liché“, což může vyplynout z pravomocného zprošťujícího soudního rozsudku, podle něhož nebylo prokázáno, že se některé z dotyčných skutků staly, případně v žalobním návrhu označené skutky nebyly trestným činem. V kontextu projednávané věci je zřejmé, že nejistota, kdy žalobce byl vystaven hrozbě uložení poměrně vysokého trestu odnětí svobody, zjevně existovala až do doby, kdy rozhodl odvolací (trestní) soud. Žalobce, jak vyplynulo z provedeného dokazování, byl od roku 1990 (s výjimkou období od 2002 až 2006) xxx xxx xxx xxx, tudíž jeho pracovní úspěch závisel nejen na jejich dovednostech, ale i na pověsti, která byla probíhajícím trestním stíháním znevěrohodněna. Medializaci dotyčné trestní věci nelze z hlediska jejího rozsahu ani obsahu klást k tíži státu, neboť z provedeného dokazování sice vyplývá, že média v rámci zpravodajství o průběhu trestního řízení informovala, avšak z žádného důkazu nevyplývá zjištění, že by orgány činné v trestním řízení porušily v souvislosti s poskytováním informací o průběhu trestního řízení zásady uvedené v § 8a trestního řádu. Každopádně platí, že k medializaci trestního stíhání je nutno přihlédnout v rámci hodnocení vzniklé újmy. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že soud I. stupně vzal v úvahu kritéria, která se dle judikatury Nejvyššího soudu ČR (rozsudek ze dne 27.6.2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek NS č. 9, roč. 2012 pod poř.č. 122/2012) v takových případech obvykle vyskytují a zpravidla mají vliv na rozsah způsobené újmy: tedy povaha trestní věci, délka trestního řízení a následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozeného, případně okolnosti, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Povaha trestního stíhání je v daném případě z hlediska intenzity, jakou žalobce trestní stíhání vnímal, významná, neboť je nepochybné, že žalobce byl ohrožen vysokou sazbou trestu odnětí svobody (až deset let), dále je třeba zohlednit délku trestního stíhání (jež trvalo od 6.3.2012 do 14.5.2015) a je třeba přihlédnout též k tomu, že dotyčná trestní věc byla medializována. V souhrnu všech výše uvedených skutečností nemá ani odvolací soud za to, že v daném případě by nemajetková újma vzniklá žalobci trestním stíháním, jež neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, byla tak

nízké intenzity, aby samotné konstatování porušení práva bylo dostačující, ale je třeba poskytnout zadostiučinění v penězích.

Ohledně určení konkrétní výše zadostiučinění je třeba vycházet z toho, že rozpětí výše zadostiučinění za nezákonné trestní stíhání zákonem ani judikaturou dáno není, proto, aby zadostiučinění bylo možno považovat za přiměřené, mělo by odpovídat výši přiznaného zadostiučinění v případech, které se v podstatných znacích shodují. Je tedy třeba provést srovnání s jinými případy odškodňování nemajetkové újmy vzniklé v důsledku porušení stejných práv (nezákonného trestního řízení), a není-li jich, pak porušení jiných práv, bude-li zřejmé, že oba případy vykazují pro rozhodnutí soudu významné množství jednotlicích prvků. Bez tohoto srovnání a jeho vyhodnocení soudem I. stupně není možno učinit závěr, zda právě žalobci požadované částky lze považovat za přiměřené zadostiučinění, či zda přiměřeným zadostiučiněním bude pouze konstatování porušení práva podle § 31a odst. 2 OdpŠk.

Z odůvodnění napadeného rozsudku vyplývá, že soud I. stupně při posuzování nároků jednotlivých žalobců z výše rozvedených kritérií vycházel. U žalobce je nutno zohlednit zvýšený dopad především do jeho pracovní sféry, neboť žalobce byl od roku 1990 (s výjimkou uvedenou výše) řádným a bezúhonným xxx xxx xxx xxx, v době zahájení trestního stíhání zastával nejvyšší funkci xxx, přičemž v důsledku zahájení trestního stíhání dobrovolně toto své působení ukončil. Bylo prokázáno, že trestní stíhání mělo zásadní vliv na jeho pracovní působení, dále mělo významný dopad na samotného žalobce i do jeho rodinných vztahů. Zásah trval 38 měsíců, jde o osobu bez trestní minulosti ve věku, kdy se obtížně bude moci opět znovu plnohodnotně zapojit do veřejného života tak, jak tomu bylo před zahájením stíhání. Za daných okolností shledal odvolací soud důvod pro navýšení základní částky na 10.000,- Kč za každý měsíc trvání trestního stíhání, čemuž odpovídá částka 380.000,- Kč (trestní řízení trvalo 38 měsíců). Žalovaný plnil ve výši 57.000,- Kč a soud I. stupně žalobci přiznal 171.000,- Kč, takže zbývá částka 152.000,- Kč.

Odvolací soud proto žalobcem napadený zamítavý výrok V. v rozsahu částky 152.000,- Kč s příslušenstvím podle § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. změnil tak, že žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci ještě tuto částku včetně úroku z prodlení (jehož rozsah nebyl předmětem sporu), jinak rozsudek v uvedeném výroku i v rozsahu všech ostatních napadených výroků o věci samé podle § 219 o.s.ř. potvrdil.

Vzhledem ke změně rozsudku odvolací soud podle ust. § 224 odst. 1 a 2 o.s.ř. nově rozhodl o nákladech řízení před soudem prvního stupně a o nákladech odvolacího řízení. Žalobce uplatnil tři samostatné nároky. Ohledně prvního z nich (ztráta na výdělků) nebyl žalobce úspěšný, proto mu nepřisluší náhrada nákladů řízení, ohledně úhrady nákladů vynaložených na obhajobu měl žalobce převážný úspěch (poměr úspěchu je v tomto případě 79,12 % ku 20,88 %, když z celkově uplatněné částky 317.661,- Kč žalovaný dobrovolně po podání žaloby plnil částku 184.750,20 Kč – tudíž procesní zavinění zastavení řízení je na jeho straně, a dále byl žalobce úspěšný i co do částky 66.588,70 Kč, pouze co do částky 66.322,10 Kč byl neúspěšný), proto mu přísluší 58,24 % z celkově účelně vynaložených nákladů. Tyto náklady tvoří mimosmluvní odměna ve výši 9.580,- Kč (z punkta 317.661,- Kč) za 6 úkonů právní služby (převzetí zastoupení, podání žaloby, vyjádření ze dne 17.8.2016, účast na jednání dne 23.1.2017 přesahující dvě hodiny a účast na jednání dne 27.3.2017) podle § 11 ve spojení s § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., v platném znění, k tomu 900,- Kč jako náhrada hotových výdajů (polovina z celkového počtu šesti paušálů) po 300,- Kč podle § 13 odst. 1 a 3 citované vyhlášky, a 21% DPH ve výši 12.259,80 Kč, což je za řízení před soudem I. stupně 70.639,80 Kč. Z toho 58,24 % činí 41.140,62 Kč. Ohledně nároku na náhradu nemajetkové újmy byl žalobce co do základu úspěšný, proto je namístě

o nákladech řízení rozhodnout podle § 142 odst. 3 o.s.ř., podle něhož žalobci přísluší náklady v plné výši, přestože byl úspěšný jen zčásti, neboť výše plnění závisela na úvaze soudu. Tyto náklady tvoří za řízení před soudem prvního stupně mimosmluvní odměna ve výši 3.100,- Kč za 6 úkonů právní služby (ve stejném rozsahu jako výše) podle § 11 odst. 1 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. a) a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., v platném znění, k tomu zbývající náhrada hotových výdajů 900,- Kč podle § 13 odst. 1 a 3 citované vyhlášky, a 21 % DPH dle § 137 odst. 3 o.s.ř. ve výši 4.095,- Kč, což je 23.595,- Kč. V odvolacím řízení byl žalobce úspěšný toliko v části týkající se nemajetkové újmy, tudíž mu přísluší náklady odvolacího řízení, které tvoří mimosmluvní odměna ve výši 3.100,- Kč za 3 úkony právní služby (za odvolání, za vyjádření k odvolání a účast při jednání odvolacího soudu) podle § 11 odst. 1 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. a) a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., v platném znění, k tomu 3 režijní paušály po 300,- Kč podle § 13 odst. 1 a 3 citované vyhlášky, a 21 % DPH dle § 137 odst. 3 o.s.ř. ve výši 2.142,- Kč, což je 12.342,- Kč. Celkem tak náklady řízení činí 77.077,62 Kč. Částečný úspěch žalovaného se v podobě přiznání nákladů řízení neodrazí proto, neboť v souzené věci má odvolací soud za to, že státu, za něhož jedná a zajišťuje (ze zákona) odškodňovací agendu příslušná organizační složka – zde Ministerstvo spravedlnosti, za nějž jedná Úřad pro zastupování ve věcech majetkových, přiznat náklady spočívající v paušálních náhradách hotových výdajů nelze, neboť mu (nad rámec jeho takto uvedené běžné agendy hrazené z rozpočtových prostředků určených na jeho činnost) žádné vynaložené náklady v podobě hotových výdajů nevznikly, resp. žádné „hotové výdaje“ v souvislosti s tímto řízením nehradil. Odvolací soud proto důvod pro přiznání náhrady hotových výdajů neshledal.

Odvolací soud prodloužil lhůtu k plnění na 15 dnů z důvodu, že se jedná o plnění z prostředků státního rozpočtu, což je spojeno s potřebou delší doby pro administrativní zajištění plateb.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, pokud na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o.s.ř.).

V Praze dne 20. června 2017

JUDr. Irena Nosková v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Z. T.